

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Politický systém v ČR

Výkonná moc v ČR /exekutiva/

2. Vláda

Vláda je vrcholným orgánem výkonné moci (exekutivy).

V systému dělby státní moci (moc zákonodárná, moc výkonná, moc soudní) má tedy výkonnou moc stejně jako prezident republiky. To však neznamená, že je mu nadřazena. Vláda ani prezident si nejsou navzájem nijak nadřizeni ani podřízeni a v řadě záležitostí musejí spolupracovat. /To, že je vláda vrcholným orgánem výkonné moci tedy znamená, že řídí a organizuje činnost správních orgánů a administrativních úřadů, které jsou vládě podřízeny/.

Vláda se skládá z předsedy vlády, místopředsedů vlády a ministrů. Počet členů vlády není pevně stanoven zákonem (Ústavou).

Předsedu vlády jmenuje prezident republiky.

/Zpravidla po volbách do Poslanecké sněmovny prezident republiky pověří předsedu vítězné politické strany sestavením nové vlády/.

Na návrh předsedy vlády jmenuje prezident republiky ostatní členy vlády a pověřuje je řízením ministerstev.

Vláda předstoupí do třiceti dnů po svém jmenování před Poslaneckou sněmovnu a požádá ji o vyslovení důvěry. Vláda musí získat podporu nadpoloviční většiny přítomných poslanců.

Pokud nově jmenovaná vláda důvěru nezíská, prezident opět jmenuje nového předsedu vlády a celý postup se opakuje. Pokud vláda důvěru opět nezíská, jmenuje prezident republiky nového předsedu vlády na návrh předsedy Poslanecké sněmovny.

Během funkčního období vlády může předseda vlády podat demisi do rukou prezidenta republiky. Ostatní členové vlády podávají demisi do rukou prezidenta republiky prostřednictvím předsedy vlády. Prezident republiky odvolává člena vlády, jestliže to navrhne předseda vlády. Vláda podá demisi, jestliže jí Poslanecká sněmovna vyslovila nedůvěru.

Funkční období vlády je (za normálních okolností) stejné jako funkční období poslanců v Poslanecké sněmovně tedy 4 roky.

Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně.

Poslanecká sněmovna má tedy významnou úlohu – podílí se na ustanovování nové vlády (společně s prezidentem) a následně kontroluje její činnost.

Poslanci (legislativa) mají právo interpelovat vládu nebo členy vlády (exekutivu).

Interpelace vlády nebo členů vlády znamená, že poslanci kladou ústně či písemně otázky, na něž pak musejí ministři nebo předseda vlády odpovědět.

K vyslovení nedůvěry vládě dochází, pokud ji viní ze špatného vládnutí.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vláda rozhoduje ve sboru. K přijetí usnesení vlády je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

Vláda předkládá návrhy zákonů Parlamentu (tzv. vládní návrh zákona) viz Proces schvalování zákonů – schéma.

Jednotliví ministři se scházejí v rámci Evropské unie na zasedáních Rady EU.

Mezi orgány vlády patří např.:

Bezpečnostní rada státu
Legislativní rada vlády
Rada vlády pro lidská práva

Úřad vlády České republiky sídlí v tzv. Strakově akademii na nábř. Edvarda Beneše 4, Praha1 – Malá Strana. Mezi další objekty Úřadu vlády České republiky patří Kramářova vila, Lichtenštejnský palác, Hrzánský palác, Státní zámek Koloděje.

Slovníček

Jednobarevná vláda – je složena z členů jedné politické strany.

Vícebarevná vláda = koaliční vláda – je složena ze zástupců dvou či více politických stran, které uzavřely dohodu (koalici) ohledně společného vládnutí.

Většinová vláda (může být jednobarevná i koaliční) se opírá o většinu, kterou mají vládní strany v Poslanecké sněmovně.

Menšinová vláda (může být jednobarevná i koaliční) - sice získala důvěru v Poslanecké sněmovně, ale dlouhodobě se neopírá o většinu v Poslanecké sněmovně.

Úřednická vláda = vláda odborníků - není sestavena z činných politiků nebo členů politických stran, ale např. z vysokoškolských učitelů, úředníků veřejné správy a jejím cílem je překonat určitou politickou krizi a přivést zemi k parlamentním volbám.

Vláda národního porozumění – v mimořádných situacích ohrožení státu sdružuje zástupce všech významných politických stran.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázky a úkoly:

1. Kolik členů má současná vláda České republiky? Kdo je předsedou vlády a kdo jsou místopředsedové vlády? Jaké znáte ministry?
2. Znáte nějaké ministerstvo, které fungovalo v rámci vlády v minulých obdobích a v současné době ve vládě chybí?
3. Jaké jiné označení, výraz se používá pro předsedu vlády (i v jiných jazycích)?
4. Dokážete jmenovat stát, kde „předseda vlády“ má větší pravomoci než prezident, případně král apod.
5. Najděte na internetových stránkách vlády České republiky příklady usnesení vlády.
6. Kdo je v současné době ve funkci zmocněnce vlády pro lidská práva?
7. Charakterizuj současnou vládu. Je většinová nebo menšinová, jednobarevná nebo koaliční, úřednická apod.?
8. V kterém roce (a navíc v jak významném období pro Českou republiku) nebyla naposledy vládě vyslovena důvěra? Konaly se po této události předčasné volby?
9. Vyberte si 1 evropský a 1 mimoevropský stát a zjistěte, v jakém složení zde pracuje vláda (je většinová, koaliční, kolik mají ministrů, jsou zde i jiná ministerstva (resorty) než v České republice)?
10. Na internetových stránkách vlády České republiky najděte ještě další příklady orgánů vlády, které nejsou uvedeny ve studijním textu.